

84KII 7-5

3-18

ТАЗАГҮЛ ЗАКИРОВА

ЖЧРӨК-КЧЗТУ

*Тоосун кармайт бу кыргызың,
Тоо таяна тигет үйүң.
Тура калып тоо суусуна,
Тилең тилеп чаят жүзүң.
Мекенимдин жүрөгүндө,
Чоку көрөт ойгонсо Күн!*

Тазагүл

84547-5
3-18

Тазагүл Закирова

”
гек
гүл
Аяз
тот
ыр
ары

сын
нин
нан
арга

ЖҮРӨК – КҮЗГҮ
ырлар, түркүмдөр

нен
кан

тең
кын
нде
а 11
суна
шул
кеп

КОК-ИРГАНСКАЯ
ГОРЬКОМНАЯ библиотека
44522

Бишкек – 2016

УДК 821.51
ББК 84 Ки 7-5
3-18

Закирова Тазагүл

3-18 “Жүрөк- күзгү” Ырлар, түрмөктөр. – Б.:2016 – 208 б.

ISBN 978-9967-470-44-6

Акын Тазагүл Закированын “Жүрөк-күзгү” ырлар жана түрмөктөр жыйнагына “Токсон ырлары”, “Аяз кайрыктар”, “Даңги-Ак Буура”, “Короз күндө ойготот Улуу Күндү”, “Жүрөк-күзгү” аттуу түрмөктөрү, Ата Журт ж.б. ырлары кирген. Акындын турмушка болгон философиялык көз карашы эн мыкты поэтикалык салыштыруу-табылгалары окурмандын кызыгуусун туудурат.

Жыйнак жалпы окурмандарга сунушталат.

З 4702300200-16

УДК 821.51
ББК 84 Ки 7-5

ISBN 978-9967-470-44-6

© Закирова Т., 2016

Акын Тазагүл Закированын “Жүрөк – күзгүсү”

Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер, акын жана коомдук ишмер Тазагүл Закированын бул китебине “Токсон ырлары”, “Аяз кайрыктар”, “Даңги – Ак-Буура”, “Короз күндө ойготот Улуу Күндү!”, “Деңиз мен ырдаган ырды ырдайт” аттуу ыр түрмөктөрү, сүйүү, Ата Журт ж.б. темадагы ырлары киргизилген.

Кыргыз элине аттын кашкасындай таанымал акын Тазагүл Закированын бир топ ырлары кыргыз элинин таанымал композиторлору жана обончулары тарабынан обонго салынган. Бул китепте ошондой обондуу ырларга да орун берилген.

Акындын “Даңги – Ак-Буура” түрмөгү:

Суунун башы Даңги бийик,

Үч аска тоо зыңгыраган.

Үч асканын сыры – кийик

Бүгүн бизге армандалган, – деген куплет менен башталып, Ак-Буура дарыясы менен элдин жуурулушкан байыркы тарыхы, жашоолору жөнүндө кеп козголот.

Үй жаныбары болгон короздун дайыма эле эртең менен кыйкыра турганын ар бир жан билет, бирок акын буга философиялык жактан маани берип, “Короз күндө ойготот Улуу Күндү!” деген ыр түрмөгүн жазып, анда 11 ыр камтылат. Кээде адамдар күнүмдүк жашоосуна парадокшалык билдирип жашоо керектиги жагынан ушул короздордон артта калганы жөнүндө төмөнкүдөй кеп козгойт.

“Сүү ууртаса жутунбай көктү карап,

Ыраазычылык билдирип анан ичкен

Корозчолук акыбет кылбай пенде,

Көп нааразы, жашаган арманы ичте”,

же болбосо:

*“Улуу Күнгө эсепсиз таазим кылган,
Короз үнү Кудайдын кулагында”.*

“Жүрөк – күзгү” аттуу ыр түрмөгү “Дениз мен ырдаган ырды ырдайт” деген ыры менен башталат. Ырлары небактан бери эле ыр күйөрмандарынын жүрөгүнөн түнөк тапкан, башкалардан өзүнүн акындык өзгөчө сезим-туюму, үнү менен айырмаланган Тазагүл Закирова “Жүрөк – күзгү” деп аталган бул жыйнагында дагы жашоонун оомал-төкмөл жагдайларын өзүнүн акындык жүрөгүнөн өткөрүп, доордун бейнесин тарткан. Жан дүйнөнүн көзгө көрүнбөгөн, баамга урунбаган назик кылдарын күүгө салып, аялзатынын көкүрөктөн оргуп чыккан авазын кылдат чагылдырган акын:

“Кайылмын тынбай учканга,

Кезигүү – үмүт, дем берип.

Жылдызым жайнайт бир саамга,

Жолуксак эгер сен келип!” – деп ырдап келип, өзүнүн

“автордук менинин” сагынычын миндеген кабат үйлөргө:

“Миңдеген кабат үй болмок,

Сагыныч аттуу армандан...”, ал эми күтүүдөгү убакытты көк бет, көрө албас күндөшкө салыштырат:

“Көрө албай кок бет убакыт,

Ичи тар күндөш сезилет.”

Акындын жүрөгү назик болгону менен анын “автордук менинин” мүнөзү курч, өктөм. Андай мүнөз көпчүлүк ырларында таамай берилет. Мисалы:

Уксаң ук, укпасаң кой дегим келет,

Буудугуп көк деңиздей турам толкуп.

Кемени күттүм, күттүм пристанда,

Ырымга оң бут таштап, анан сол бут...

“Жоготуп албайын деп” акындар көп эле жолу ырдашкан. Бирок, арзуунун баасын ушундан билиңиз,

ырдагы поэтикалык каарман ашыгын жоготуп албайын деп андан көзүн алгандан да коркот:

“Көзүмдү алгандан да коркуп турам.

Жашоонун туу чокусу,

бир ирмемде!

Жоготуп албайын деп!”

Дээринен улутман, тайбас акын Тазагүл Закированын лирикалык ырларынан да эрдиктин шарпасы келип, төмөнкүдөй ырдайт:

“Жараатты жуумак элең туздуу жашка,

Ааламды мен үчүн чарк айланмаксың.

Өлсөң да бир тирилип келип аста,

Эр болсоң, көңүлүмдү жайгармаксың!”

Акын ырларында тереңдикти деңизге, бийиктикти тоого салыштырууну дагы тереңдетип:

“Ошондон Ай карманып бекем жерге,

Жоготпой келет чырай-сулуулугун.

Байкатып: деңиз чалкыйт. тоолор өсөт –

Тереңдик, бийиктиктин Удуулугун.” – деп сүрөттөйт.

Акындын саптары менен сүйлөп көрөлү:

«Галдырымды Күндөй кармап колума», «Куюн-кончту шыккап нурга, бактыга»,

«Кудайдын куттуу күнү - күн сайын,

Жакшылыкка жакшылыгын беледейт».

«Кыи берешен, кар барчылык,

нан мына!»,

«Дайраны чамынткан, колдогон

Ырчылар, эркетай – булактар

Деңиздин башаты

Ондогон.»

«Күндүү, баасыз бир тутам гүл өмүрдө» ооба, бул гүл өмүрдү эч нерсе менен баалап болбос, акындын көзү менен дүйнөнү карап кыялдана ойго батасың, дүйнөнү акындын көзү менен көрөсүң.

Акын карылык темасын, убакытты туура пайдаланууну да өзүнчө боек, өзүнчө туюм-сезим менен минтип берет:

*“Сурабай кирип келди карылыгың:
“Ишиңди бүгүн жаса, бүгүн жаша!
Жакишылык келсе колдон, бүгүн үлгүр,
Жап талаш, бүгүн бүтүр, эртең ката!”*

Акындардын кулк-мүнөзүнө таандык бетке чабарлык Тазагүл Закированын ырларында төмөндөгүчө кездешет:

*“Чучугуна жеткире айткын деп турган,
Бул болсо да Жараткандын шиби?..
А болбосо, ал баатырдык каяктан,
Өз ордуна коюп келем кишини.”*

Акындын айырмачылыгы, башкалар айткан эле ойду өзгөчө кылып айтуу эмеспи. Тазагүл Закированын ырларынан да ушундай өзүнчөлүк, кээде айрым түрмөктөрдү бир сап көгөрүп тургандай учурлар да кездешет. Мисалы:

*Булак суусу ташты кандай таарыса,
Жалындаган көздөр кучакташмайын,
Таарый берет кирпич илген жаныңды,
Куса ээрип, бирин-бири тапмайын!
Же болбосо:*

Эне жердин — эл — ичурдай мончогу, — деген салыштыруулар акындын өзүнчөлүгүн айгинелеп турат. Мындай табылгалар акындын ар бир ырында кездешет.

Ошентип, акын тапталган жолго салбастан, дамамат табылга издеп, изденүү жолунда келаткандыгы кубандырат.

Акындын ар бир ырында лирикалык каармандын чексиз ааламга батпаган күчтүү, бийик, назик, эр жүрөктүк менен баатыр табылгалуу поэтикалык саптарын окуп, жүрөгүн колуна кармап турган алоосуна жылынып да, жүрөк сыздаткан армандарынан чыйрыгып да ошол ой

толгоолор менен жашайт экенсиң. Поэтикалык жаңы салыштыруулар, терең ойлор тынымсыз изденүүнүн жемиши.

Андыктан, акындын аталган китебиндеги ырлар дагы да окурмандардын жүрөгүнөн түнөк табат деген ишенимдемин.

Арыбаңыз, аруу сезимдердин, терең ойлордун жана унгулуу улутмандыктын чебер акыны – Тазагүл эже! Улам жаңы чектерди багынтып, окурмандарыңыздын катары калыңдай берсин!

**Өктөм Калыева, жазуучу, КРнын Улуттук
жазуучулар союзунун мүчөсү,
“Маданияттын мыктысы” төш белгисинин ээси.**

Жерден өскөн Тоолор жерди таянат

Тоо таянам, тоолор жерди таянат,
Колу- бутун тамырлатып түбүнө.
Ак шөкүлө асман кармайт чокулар
Анда-санда ыйык жерге жүгүнөт.

Тоо таянам тайгаланып шиберге,
Өргө карай таштайм кадам бекемдеп,
Көкүрөгүм дүкүлдөйт ов кабында,
Умтуламын бийиктикке жетем деп.

Арча токой Улуу тоону таянган,
Көккө карай өсөт шыңга, жасана.
Кийик оту, куштар конгон жорголоп,
Туу чокудан кубат алып, жашарат.

Тоолор турат түнбү-күнбү сүр байлап,
Кош канатын жер энеге ыңгайлап.
Бекем турат тереңдеген тамырдан,
жүрөгүнө сансыз сырдуу ыр байлап.

Кыйкырыктар кылым каткан катмарда.
Тоолор мага таянч, Күнгө, Асманга!
Тоонун сыры, бүтпөс ыры кыргыздын,
Тоо таянчы, таканчыктап басканга.

Тоо таянган чыйыр жолдор бийиктейт,
Дүйнө таанып, алыстарга көз таштап.
Тоолор ырдайт кылымдарды хор менен,
Кыргыз жашайт ыйык тоосун бек сактап.

Тоолор сүрдүү, ыйык жерден өскөм дейт,
Коргон болуп, жерге суук жел өткөрбөйт.
Бекем чептей турат тиреп асманын
Элди багып, элди алдейлеп көктөмдөй.

10.11.2015-ж.

Ызырынган ызгаар күз келди

Күзгү түшүн көрүп бүтпөй чыркырап,
күйүп түшөт өрүктөрдүн бариги.
Кызыл-сары көрккө чалкып өрүкзар,
Маани бербейт коштошуунун зарына.

Жазда бөртүп, гүл ачканча бөлтөйгөн,
Көркү болчу тирүүлүктүн жапжаңы.
Анан гүлдөп, анан жазып жалбырак.
Теребелди көрккө бөлөп таштады.

Желаргыдай тан азанда термеген,
Мезгил кетти, өрүк бышты, күз келди.
Жан барынча жармашса да бариктер,
Желге үзүлүп, жаап таштады издерди.

Беш көкүл кыз, ал боз бала жүгүргөн.
Туман гүлгө, наз сүйүүгө сүйүнгөн.
Кийин- кийин терип баддай жемишин,
Дил сырларын айткан эле түбүндө...

Көкүрөгү толо арман кучактап,
Оттой кызыл барик ыйлайт бышактап.
Көз ирмесе өрүк гүлү түшүндө,
Көзүн ачса жыпжыланач бутактар.
Жалбырактар жаап таштаган издерди,
Ызырынган ызгаар-ызгаар күз келди.

10.09.2015-ж.

Апакемдин элеси чексиз кубат

Турмуш басып ийинимден аябай,
Унутканмын эрдик жайын, данк жайын.
Балапан ооз ини-синди, мен да жаш,
Көтөрө алгыс түйшүк тартты жаш чагым.

Сааты келип, чоң энедей үй күтүп,
Тери ултарып, кийиз басып, тытып жүн
жасайт десе үй тирлигин моюндап,
жаштыгымды жөн күйдүрүп бүтүпмүн.

Апакемди ар кыйналган мүнөттө
эстеп ыйлап, жөн жаткырбай жайына...
Апалууга өксүп карап, Жүрөктө –
Арман багыл сагынчу элем дайыма.

Жылуу колун саамайымды сылачуу,
Назик үнүн мээрим төгө жалбарган
Ойлой берип, жүрөк сансыз каначу,
Кичирейип кеткеним чын армандан...

Күндөр учуп, аябаган, боору таш
Кайрылбады каргыш тийген шамалдай.
Тагдырымды Күндөй кармап колума,
Арбак колдоп, алга карай кадамдайм.

Чакырыгым көлдөй төгүп көз жашты,
Телегейим тегиз кезди бербеди.
Нур элеси апакемдин жаркыган
болсо ыраазы, кайтып баккан эмгеги.

Касиеттүү элесине табынып,
Кубат алдым, эмгектенем күжүрмөн.
Кайраттана кандай түйшүк басса да,
Апам колдоп, душманыма бүгүлбөйм.

Чексиз кубат, чексиз берген мээрими
Эне сүтү азык болду өмүргө.
Чолпон жылдыз сыяктанып маңдайда
Жалгыз койбой коштоп келет өмүрдө.

10.X1. 2015-ж.

Унутулгус чоң бакытты жылоолоп,

Кетти жылдар үйүр-үйүр жылкыдай,
Күндөр чиркин учуп өткөн туу күлүк.
Бурганакка бардаш берип турчудай
топоз эмес,

Өмүр өтөт күн күйүп!

Өзүң мага ашык болуп, мени ойлоп,
Кыял-отко жанды тиштеп турганбыз.
Унутулгус чоң бакытты жылоолоп,
Махабаттын хан сарайын курганбыз.

Ынтызар жан, жүрөк туйлап кулундай,
дүбүртү анын алыс чапкан аргымак.
Карек жайнап кирпич ирмем туралбай,
Сагынч дартын кармап болбос каргылап.

Тайгандай ой от сезимди өрттөгөн,
Сүйүү келген бой бербеген күч менен.
Ак куулардай жылуу жакка катарлап
учуп кетти жылдар алыс, күтпөгөн.

Ак боз баштап күлүк - үйүр жылдарды,
Тагдыр мунга батып турат жашырбай.
Жолугарбыз теңир сактап бир жанды,
Бак тизгинин келсе кармап качырбай.

Жолугарбыз теңир сактап бир жанды,
Келсе кармап, бак тизгинин качырбай.

02.01.2015-ж.

Коюн-кончту шыкап нурга, бактыга,
Күн айланат, таң да турбайт түбөлүк...
Улуу шашке,

чак түш, ~~желе~~

күүгүм чак тура!

Чукуранган жаз Сүйүүдөй ойгонду!

Куттуу күндүн – Сүйүү соккон жүрөгү!

17.12.2015-ж.Ош

2. “Дээримди дедим, айтчуму айттым”

ата сөзү

Мен оорусам – бергилечи шараптан,
Чарчап келсем – кан – кармаштуу казаттан.
Күрөштөрдөн, эрежесиз,

Аянбас –

Сактап калсын жан кыйнаган азаптан.

Бергилечи – жан сактачуу кесени,
Басып кетсе, кырман жанчкан моло тап.
Жолотпоюн уунун чачкан эсесин,
Кирпигимде жаап турса да кандуу жаш!

Бергилечи - бал кошулган шараптан,
Заарын кесип кетсин үчүн кемпайдын –
түркөйлүгү чөйрөнү ээлеп баратса-
Ууга уукпай, уу ичип жан сактаймын.

Мен оорусам – бергилечи бал сүйүү,
Сатып ийбес окурманым, досторум.
Найза тепчип, канжар сайса жүрөктү,
Пастык кылган жетесизден коркпоймун!

Мен оорусам – бергилечи мээримди,
Жалгызсырал, өксүп, кемип калбайын!
Калыс сүйлөп, бетке айтам дээримди,
Бөйпөлөндөп кошоматка барбадым.

Чындык үчүн чыгам кайра шерденип!

17.12.2015-ж. Ош

3.

Күн –түн тынбай көрнамекти бапестеп.
Канатынан көтөрдүм да, учурдум.
Тое ичип кешигимди, төр-төрлөп,
Бийиктеди,
пастыгынан утулду...

Ичкен тузу нээтке ылайык пастатып,
Көрө албастык көзүн каптап ак менен,
Эл сыяктуу даңгыр жолго жете албай,
Келет жүдөп чырмоок баскан шак менен.

Өрдөк менен чулдук эч бир теңелбейт.
Атаандашып, төр талашып - өлөм дейт.
Орду-ордуна коет Теңир – калысым!
Кара нээттин бир чырпыгы көгөрбөйт.

Кудайымдын куттуу күнү - күн сайын,
Жакшылыкка - жакшылыгын белендейт.

17.12.2015-ж.

4. Сүр бердим

Нан бердим,
туз бердим,
ыр бердим!
Шүмшүйсөң арстандай сүр бердим!
Сезсин деп мээримдин кубатын,
Аңкыган жыпар жыт гүл бердим!

Койбердим сай күлүк жарышка,
Жибек жал,
кош тизгин,
туу күлүк -
Суу жүрөк: -- Чагылган – камчыны –
Чаппадың – булутту күйдүрүп!

Күлүктүн убалы мойнуңда,
Шагырап котур таш койнуңда.
Буудандын даңканы көккө учпай
Өзүңдү -
Кан жолдо каргышка койдун да.

Пейилиңе жараша болдуң да!

17.12.2015-ж.

КОК-ЖИГАКСКАЯ
ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА
44582

5. Ал

Асманды таштаймын – дейт,
Жер менен баспаймын – дейт.
Айыгышкан күрөштө да,
Аркага качпаймын – дейт!

Кесилиш жолдо көрдүм:
Сойлогон жылан болуп,
Көз алды туман болуп,
Боз ала ыраңданып...

Жели тез түшкөн экен,
Дымагы бүткөн экен.
Асманын кармай албай,-
Шор – ага үстөм экен.

17.12.2015-ж.

6.

Бирөөнүн акын жеген,
Өзүнүн башын жеген.
Алдамчы адам сөрөй,
Бүт алчы-таасын жеген.

Карганып кагат төшүн,
Боорун жейт баласынын.
Сөздөрү куюлушат, -
Чындык жок арасынан.

Алдамчы азезилдей.
Жалбарып ыйлап келет.
Боор ачып колдоп койсоң,
Бир өмүр боорго тебет.

17.12.2015-ж.

7.

Эки беттүү, эки буттуу бар неме,
саткан күлүп, көз ирмебей пулдаган.
Пайда чыкса жакшы адамга жамынып
Анын ырын беймаалда да ырдаган.

Болбойт анын – уруу, улуту, тууганы,
Болбойт анда – абийир, намыс, ыйманы.
Кысталышта билбей калат өзү да,
Эки беттин кайсыл жагы чын жагы.

Илсинен бул кыйдынын

Гений да.

Азал тартып асыл жанын кыйнады.
Жугуп турат карасы анын жуулбаган,
Ишке салып, убаралап кыйланы.

17.12.2015-ж.

8.

Жамакчылар жебиреген, батпаган,
Эки сөзүн жан талаша жаттаган.
Тыгын болуп бардык жерде бочкага
төшүн уруп, өзүн-өзү мактаган.

Каптап кетти кыңылдаган коңуздай,
Коштой калат колдоочусу коңуз бай...
Ээ-жаа бербей эфир-гезит беттерин
Семиришти жугунду ичкен доңуздай.

17.12.2015-ж.

9.

Папкелүүлөр, шапкелүүлөр көбөйгөн,
Ар кимиси ар түрдүү ой өңөргөн.
Шаасы жетсе,

жетпесе да жол талаш,

Акылы эмес,

акча тартат көгөргөн.

Көктүк жакшы жетүү үчүн тилекке,
Ишенич чоң.

чоң муштум, жоон билекке.

Мекенчилдик, адамдыкты бага албайт,
Батпай калды алар - пулдуу жүрөккө.

Эне-атаны сүйүү жана Мекенди,-
деген сөздөр папуастын тилиндей –
которулбай, жетпей жарды сезимге
унутулуп бараткан кез билинбей.

17.12.2015-ж.

10.

Бир китеп бетин ачпаган,
Атыңды араң жаттаган,
“аалымың” ырдан сүйлөйм дейт,
Ошондой чала “молдону”
Кылсам дейм кээде таш бараң.

17.12.2015-ж.

11.

Ош Мамлекеттик Юридикалык институттун
ректору, профессор, адамдык, жигиттик
кыргыздык касиети бийик иним

Эгемберди Токторовго

1.

Эгем берип бир уулду куттуу күнү,
Кубантыптыр Самүдүн атабызды.
Ак тилегин кабылдап, жетсе үнү
Чексиз бакка бөлөптүр апабызды.

Атын коюп балага Эгемберди,
Бата берген Бакайдай чоң аталар.
Ыйык ысым, эмгектин үзүрү да.
Бүгүн аалым,
уул-кыздуу, чоң ата да.

Эгем колдоп атаныны батасынан,
Эл кызматын ийиндеп турган кези.
Теңир жалгап, телегей тегиз келген,
Таалай жүрсүн короондо Эгемберди!

17.12.2015-ж.

12.

Эгемберди Токторовго

2.

Жайдары мүнөз, жапакеч,
Кичине, чонго – деңиздей.
Теңирим чексиз бериптир –
Жөнөкөй, айкөл пейилди.

Кызматта, чайда, жыйында,
Кырына чыкпай, сыпайы,
Мырза уул экен чынында,
Пейилден ырас утаары.

Кол сунуп, колдоп канчаны,
Ажатын ачкан март адам.
Канаты менен калкалайт,
Кайрылса алсыз канча жан.

Ыр жандуу, ырдай жүрөгү,
Жигиттин гүлү, азамат.
Мөмөлүү дарак- шакирттер –
окуучуң жүрсүн аталап.

Урмат-сый менен жашаган.
Акылман жандын мүнөзү.
Зоболоң өсүп, даңктанаар
Кымбат уул элдин тирөөчү.

Түндүгүн калктын көтөрүп,
Аябай кызмат өтөгөн.
Алтын баш, асыл жан аман,
Өркүнүң дайым өсө бер.

Бакубат болгун, бар бөлгун,
Бактына баатыр кыргыздын.
Билими күчтүү баатыр уул,
Бар болсун куттуу кыргызың!

17.12.2015-ж.

Аяз кайрыктары

1.

Ачырбай көздү, улуган бороон
Бішкырат, ырдайт, айланат.
Тийгизбей жерге ак кардын бутун,
шыпырат, а жер тайгалак.

Тайгалак көк муз, кара бет - муздак,
кар бетин көрбөй зарланат.
Чыйрыгып сууктан, ийилет шагы
Көз жашы тоңгон алма бак...

Ойлор да сендик, шыңга бой мырза --
бийлеген бирге бороонго --
шыбырайт улам, тоо, талаа, кырда-
Сагыныч тоңгон короомдо...

Улуган бороон, бүтпөгөн ыры,
Айланат бийдин талаасын,
Тумандуу талаа, көрүнбөйт чеги
Ээлеген жылдар арасын...

Жылт эткен жарык дербиштей тентип,
Ааламды кезет зуулаган.
Куштардай бөтөн
кайрылып келбес --
Чагылган сүйүүң бу заман!..

Айлана бийлеп, чарчабай бийден
Ачышса жүрөк басаарсың -...

Дүйнөнү чексиз каптаган жарык
жылытпай кантип жашайсың!?

Бул ачуу энчи – махабат деген,
Чимирик тартып бийлеген.
Көз күйдү кылып Бактыны белен –
Учтуңбу? чыйыр жол менен.

Ызгаардуу бороон капкара түндөй,
Үмүт да муздай, күйбөгөн...
Үзүлүп түшкөн шурудай жерге
Өлдүбү кара түндө жөн!..

Бул учуп – күйгөн, ызгаарды жеңет
Күрөшпөй калбайт, түнгө жөн!!

20.12.2015-ж.

2.

Ырдап коюп муздак жолдо,
Алыстайсың, боору таң.
Пешенеме каскак болдуң
Туш келбечи,
мага, кач!

Жолукпачы жолдоруман,
Чытырмандуу, куюндуу.
Ырларымды окуй билген
Сезим керек күйүмдүү.

Туш келбечи, кыш чилдеде,
Кырк чилтеним кайтарат.
Ак канаттуу таңкы шамал,
Кыялды алыс алпарат.

Тынчтыгымды ууландырып,
Тартып алган - сулуулук,..
Эзилдинби ойлор тытса –
бербес жарык,
жылуулук.

Кайгыланган көздөрүң да
Түпсүз кара иңирдей,
карабасын
үмүтсүздүк --
Сени ээлеген билинбей.

Ырларымды: булак. жерди,
тоону-көктү даңктаган
угуп мага эргүү берчүү
карапайым, башка адам –

турат менин жолум карап.
Туш келбечи сен мага.
Алыстагын муздак жолдо –
Муздак жүрөк кармана!
Туш келбечи, туш келбечи!
сен мага!

20.12.2015-ж.

3.

Айланган чимирик – кар күндөр,
Конгула тоо - талаага шаттуу!
Жанырып туруп ар күнү таңда,
айкөл жүрөккө келтир бакты.
Бактынын кадырын билүүчү адам.
Ырдасын, бийлесин –чимирик-кардай.
Мен дагы бийлейин рахат даамдап,
Тоолордой, дайрадай,
чаалыкпас нардай.

Дүйнөдө бүт баары,
вальстай айланат,
Музыка алмашат, алмашат шерик...
Кээ жерде деңиздин бөксөрөт суусу,
Кирет суу дайрада,
мөңгүлөр ээрийт.
Какшыган талаа бар, кургабас саздар,
Кылымды камчылайт шамалдуу турмуш.
Сен учуп өтөсүң, көлөкөң калбай,
Тулупту оронуп, от калайт бир кыз.
Таптаза айлана ак тонду жамынган,
От күйөт очокто,
жүрөктө жалындай!

20.12.2015-ж.

4.

Кышта олтуруп элестетем жаз күндү,
Түштөрүмдө жаңы-жаңы гүлдөгөн,
Толкундатып бир башкача жыт аңкыйт –
өрөөн, белес, анда ырдаган гүл көрөм.

Гүлдөр назик, далай сырдуу ыр билген.
Ак шөкүлө асканы ыр терметет.
Мекен гүлгө чогуу ырдайт – тенор, бас
жаңырыктайт жан эргитип сезим жап.

Түштөрүмдө балалыгым, бае кез,
Бүт ааламды кучагына батырган.
Айтат мага небир, небир ширин сөз
Көпөлөк, куш, эрмен – сырын жашырган.

Көк асманга сүрөт тартам,
жылдыздар -
кылактаган жашынат боз булутка.
Сүрдүү шаңшып бүркүт тоону сактаган
Учат, учат, учат –көккө бир учса.

Ойгоном кыш, бүркүт кабак токсон чал,--
Кырк чилдеге айткан окшойт насаатын.
Кырсылдаган тоңголоктуу чыкыроон ---
жерге катуу таяп турат асасын.¹

Сен шаарынан чыкпай тоого чочулап,
Бул керемет күн буйрубай калды да!
Түгөнбөгөн чексиз күчтөр аяндуу
Бүт сыйкырын жайып таштайт алдыңа!
Кыш берешен, кар барчылык,

нан мына!

21.12.2015-ж.

¹ аса – таяк, карыялар таянып баса турган.

5.

Эрк керек чексиз муздаган –
Көк кыштын, аяз койнунда.
Көк мелтей муздар чачылуу –
Жоолуктай чатыр салынган.

Саан уйдун эле желини
сыяктуу турат, көрдүңбү?
күн нурун чачат акырын,
муз тоңгон булак бетине,

Бул булак чулдурайт сакоодой.
Сууктан тили да күрмөлбөй,
Ансте да умтулат жашоого
бир ирмем кирпичи ирмелбей.

Баш ийбей каарына чилденин,
токтобойт көндүрөт тилдерин.
Жүрөктө жаз сулуу жоолугуп,
Унутпайт экөө бир күлгөнүн.

Тырмыша боордон куланып,
Кошулат аз-аздан дайрага.
Булак суу келгени кубаныч
дайрага кубат-күч кайрадан.

Эрк-кайрат чындаган көк кыштын
булактар баалашат кайратын--
Кылычын көтөргөн, көк муштум
Аяздын кайтарат айбатын.

Умтулган жашоого эр жүрөк!
Дайраны чамынткан, колдогон

Ырчылар, эркетай -- булактар
Дениздин башаты

Ондогон!

Көк муздар чокудан суюлат,
Булактар дайрага куюлат.
билектей болсо да обону
алыска шынгырап угулат.

Эрки күч, көк кашка тыбырайт!
Булактар!

Булактар! Ыр ырдайт!

21.12.2015-ж.

Кароссуз калган карылар жөнүндө ыр

Кирип келди кыш кылычын кармаган,
Жүргөн кезде тириликтин гөйүндө.
Түн уйкуңду үчкө бөлгөн бир балаң,
Улгайганда кайда жүрөт көрүнбөй.

Эркелетип моюнуңа көтөрүп,
Аш ширинин берген элең өнтөлөп.
Колун карап кыштык өмүр калганда,
Ал батырбай, ата-энесин көп көрөт.

“Бала белде, аял жолдо” дечү эле,
Уул карабай жетим болду кемпир-чал.
Ата дөөлөт,

Эне бейиш бешиги,
Жараткандан кийинки эле
Бийыктар!

Бүгүн минтип, мээримге зар, арасаат,
Үмүт менен тунарган кез көздөрү.
Кайыр кылбай басып кеткен баланын
акыбетсиз,
акыл-ою мунжубу!

Кол караган, кыштык өмүр калганда,
Кайда жүрөт?
акыбетсиз ал балаң?!!

22.12.2015-ж.

Ыкыбалым бар экен сиз келипсиз

Ыкыбалым көтөрүлүп жакшына,
Сиз жолугуп жүрөк турган талпына.
Күндөр барктуу кең дүйнөнү ээлеген,
Көнүү гана Буйруктун бул шартына.

Бешенеге жазган да бар,
жазбаган,
Ыкыбалым келишсе не жазганам.
Турмуш-күрөш, бийиги бар,
жапызы,..
Жан кейитип, жеңип кое жаздаган!..

Келипсиз да от жандырып көңүлгө,
Кундуу, баасыз бир тутам гүл өмүргө.
Айтса бүткүс, ичке каткан жан сырым,
жанга кымбат бир өзүңүз жөнүндө.

Атымды атап жалбарсаңыз багынган,
Дил бирөөдөн кыйгач өткөн – жалынган...
Чакмак алган тагдыр кудум көктөгү,
Байкоос жерден күйүп түшкөн чагылган.

Ыкыбалым бар экен сиз келипсиз,
Закым – кылым канатында кезипсиз...
бул буйрукту өзгөртө албас бир пенде,
Жолдор -
насип жазылбаса кезикчүү.

кундуу, баасыз бир тутам
гүл өмүрдө.
ырым жалаң бир өзүңүз жөнүндө!

02.01.2016-ж. Ош

Алтайдын Алтын тамыры

*Алтайдан келген, кымбат, таланттуу акын
Баслей Самык Тордой уулуна*

Баслейдин алып келген Алтын тамыр,
Бабамдын туулган жери – алтын сабыр.
“Алтайды сактап келдик - кыргыз жери,
Душмандан тарткан менен далай жабыр.

Бүгүн да сактап турбуз кыргыздарым,
Алтайда От Энеден берди деп бил.
Алтын тамыр – кадимки кызыл жалын,
Денеңдин бүт тамырын тазалайт бул.
Алтайга аны ичкенде бир таазим кыл.
Тоолуу Алтай оттой ыссык тамыр берди,
Тегиндин оттой ыссык жанын берди.
Ич аны чайдай демдеп, жыпар жыты
сезимге кирсин оттой, тамырласын.
даамда аны – дил ырдасын, жан ырдасын.
ич Тазагүл карындашым!”--

Деди Баслей Самык толкуп,
Кыргыз жана Кыргызстан деп көп ыр жазган,
Тосту аны Сулайман тоо,
Ак-Буурадай ак дайрадан ичти канып.
Шаттанды кайран акын, кубаттанып.
Акын Жолон, Орозбай, Оморду айтып,
Ала-Тоом тургансыды кучак жазып,
Алыстан келген уулга учурашып.
Баслей окуп ырларын от табындай,
Жүзү албырып, от көзүн жымыңдатып.

Кыргызың кайда жүрсө жанат экен,
Жүрөк отун колуна алат экен.
Чер токойду аралап жолборс сымал,
Кыяматка кыргыз деп барат экен.
Экиленбей, болкулдап бүт денеси,
Кысталышта айласын табат экен.
Алтын башты, кайтпаган кан кармашта
Калайык деп, кыйылбай саят экен!

Баслей Самык Эдилдин кейпин кийип,
Баба рухун ээрчитип алат экен.
Алар менен сырдашып кадимкидей,
Аңгемеге мыктылап канат экен.
Кырчылдашкан кыргынга кирсе дагы,
Алтын тамыр жарааттын дабасы экен.
Маралдардын ырларын жатка билип,
Жүрөгүн эрендердей жагат экен.
Улуу Алтай, Актоонун баласы экен.
Алтайлыктар көзүмдүн ак- карасы экен.

02.01.2016-ж. Ош

Үңүлгөндөй үкүнүн көзү менен,
Көк Теңирим түн-күнү турган карап
Сыноолорун кат-катар берет белен.
Мен чумкуган ойлорум жарык жанат.

Төрт тарабым кыбыла, иштөө адат,
турам карап.

2-3- январь, 2016-ж.

Кечир мени

обону Б.Назаровдуку

Сагындым сени жазда,
Окшойсуң кызыл гүлгө.
Каттардан сага жазган
Куштарга толду дүйнө.

Кайрыма:

Айткан сөзүм эсиндеби,
Жалын сүйүүм көзүмдөгү.
Жүрөк толо ырлар жаздым,
Алыс кеттим, кечир мени.

Сагындым сени жайда,
Кыялымда учам айга.
Жүрөгүмдүн ээси сенсиң,
Жүрсөм да качан, кайда!

Эңсеймин оттуу жаштык,
Ээрчишип бирге бастык.
Ал күндөр жүрөгүмдө,
Кырс тагдыр кылды кастык.

Кайрыма:

Оттой мезгил эсиндеби,
Жалын сүйүүм сезимдеги.
Жаштык ширин унутпачы,
Жолдор башка, кечир мени.
Жете албадым, кечир мени.

Кайрылбай кетти күндөр,
Көңүлдү көккө учурган.
Кымбатым жүрөгүмдө
Бир сени ойлоп турам.

05.01.2016-ж. Ош

Күндөрдү күтүү - досум

обону Б.Назаровдуку

Алыстык куса толгон,
Сезим нурлар – байлап турат.
Бактыны Кудай берген.
Жүрөгүмө сактаймын.
Жаштыгымдай жалындуу.
Күтүү - досум кыйбасым,
Мен жарымды сагындым.

Кайрыма:

Кубанычым сагындым ай,
Караанына жалындым,
ойлоп сени.
Асылкечим сагындым ай,
Жаратканга табындым,
кезигели!

Аралык биз жетпеген,
Саргайткан сары оорудай.
Сүйүүнүн кубат берчүү
Сезимге жолдору бар.
Сагынып жашап келем,
Жаштыгым анда калган.
Кабарды жеткире гөр.

Жалындап сага жетсем,
От болуп күйөөрүм чын.
Күтүүнүн кымбаттыгын,
Жан дилим билээри чын.
Жашоомду гүлгө бөлөп,
Ырдаткан ыр жанымды,
Таалайдын илебисиң!
Махабат жүрөгүсүн.

05.01.2016-ж. Ош

Сен – сүйүү күчү жайнаган.

обону Б.Назаровдуку

Сен - алагар көз карындаш.
Чоң бүлүк салдың сезимге.
Түн уйкум бузулду
Сен – сүйүү сундун өзүмө.

Кайрыма:

Мен - жетпей сага сабыркайм.
Сен – турсаң кетпей көзүмдөн.
Сен – жанган оттой периште,
Мен – ойлоп жаным, эзилдим.

Сен - келсең ойлор чачырайт,
Мен – дайра болуп агамын.
Күн өтпөй көрбөсөм,
Мен- жүрөк отун жагамын.

Сен - салдың кокус кайгыга,
Сен - сырдуу сезим жаратгың.
Мен күйдүм аянбай,
Мен – сен деп гана таң атты.

Сен – жарык тийген күнүмсүң.
Сен – эңсеп жүргөн гүлүмсүң.
Сен – чолпон жылдызым,
Сен – ыйык таза сүйүүмсүң.

Сен – булак тоодо кайнаган,
Сен – булбул кушсуң сайраган.
Сен – бийик махабат –
Сен – сүйүү күчү жайнаган.

05.01.2016-ж. Ош

Апакем

обону Бакыт Назаровдуку

Айылымда апакем жүрөт,
мени ойлоп, санаага баткан,..
тууган жерим көзүмдөн учат
Бөтөн журтта көзүмдү жаштайм....

Кайрыма:

Жыпар жытын келет эсиме,
Сагынганда сени апакем.
Балалыгым, мээрим көздөрүң,
Кубат берет алтын апакем,
Кайрат берет алтын апакем,
ыйык апакем.

Сени ойлосо жаркыным апам,
Алыстыктар жакындай болот.
Жараткандан тилейм аман бол,
Санаа тартып, калба мени ойлоп.

Сага барган сагыныч эңсөө,
Саамай чачың сылаган ойлор.
Мени коргоп түштөрдөн жаман,
Жолум ачык батандан берген.

05.01.2016-ж. Ош

**Мигрант болдум,
жашайм деп хандай,**

Энени сагынтып, сагынып өзүм,
Тирилик артынан мусаапыр болдум.
Байлыкка өмүрдү байлаган жашоо,--
Бийлигин экөө кири дейт колдун.

Мекенди эңсеп колумду жуубайм,
Жашасам деймин мен дагы элдей.
Иштеймин күн-түн жашасын үчүн,
Үй-бүлөм, апам тузу кем болбой.

Мекенден кеттим, аябай жанды,
Тагдырым сыноо камдаган эчен.
Көнөмүн ачка, ысыкка-суукка,
Кантсе да чыдап максатка жетем.

Мигрант болдум,
арзан күч даяр,
Жалданам кулдай, кыргызым ойло!
Жашашым үчүн хандардай жакшы,
а, бирок чачам бир күндүк тойго...

Кыргызым айтат: “-келиптир иштеп”...
Жийиркенич,

арды калтырып алыс
Өмүрү бабам кылбаган ишти
жасаймын пул деп, кылбаймын намыс.

Куу чирен кыргыз “көрүнбөйт” мында,
Катындар үйдө аябай чачкан
акчаны табыш – арзанга турбайт,--
ден соолук, кордук башыңды баскан...

Жылмайып туруп, кан өтөт ичтен,
Жагам деп элге, санабай чачсаң.
Бул акча үчүн канча абийир кеткен...
Канча ирет түшкөн башыңа асман!..

Энелер ыйлап, тилеген тилек
сактанса сактайт, чүрпөсүн мында.
Айрыба элден, айрыба жерден
Итти да, Кудай мусаапыр кылба!

Мигирант болдум,
жашайм деп хандай,
Элимен кетип, айландым кулга!

06.01.2016-ж. Ош

КОК-АНГАКСКАЯ
Городская библиотека
44522

Сүйүү боосун – бекем карма!

обону Б.Назаровдуку

Күйүп санаа, көңүл чөгөт сени көрсөм,
Үшкүрүгүң оттуу мынча.
Шайыр күлүп жүрчү элең досум мурда,
ийилбечи, басынбачы!
Сактоо үчүн бакыт кушту бербей жанга,
кармаганга күчтүү кол бар.
Арна жүрөк, көлдөй сезим арна!
Сүйүү күчү - болсун дайра!

Кайрыма:

Досум, кайгырбачы, суранамын,
Досум, кайрат бакыт, кайрат дайра.
Сүйгөн жигит жетет максат муратына,
Досум, бул канаттуу өмүр барда.
Ушул жалын жүрөк сезим барда.

Көтөр башты, учкун алга жебе болуп,
кучагыңа аалам баткан.
Азаматсың, кыргыз жери ата конуш,
Кубат берет ырыс чачкан.
Сүйүп калуу, айкөл жашоо, оомат конуп,
Зор бакыт жок махабаттан!
Сүйүү боосун – бекем карма!

Басынтаг күйүп санаа, көңүлүң чөгөт,
Жаныңа аралжы арга
таарынычта болбочудай башка себеп,
күндөргө сен күлө кара.
Кезиксе ал кечиримсиз жаман мүнөз,
далыңдан басып турса да,
Өмүрдө кемели келип турган,
кайрылба, баспа аркага.

07.01.2016-ж.

Ах, шекердей, балдайсың өзүң

обону Бакыт Назаровдуку

Ах, шекердей, балдайсың өзүң,
Бакытымдай жайнайсың өзүң.
Кубанчымды жашыра албай
Жолугам сага о кара көзүм.
сага, кара көзүм.

Кайрыма:

Сен – апакай көгүчкөн,
Сен – айдайым келишкен.
Кел – бийлейли жайдары,
Сен – кара көз периштем.

Калдым отко чалынып неге,
Кирпик дилди тепчиген жебе.
жараатыман алсырап турам,
Ашыкмын сага, күн сулуу белең.
неге ойлой берем.

Ах, айдайсың, күндөйсүң өзүң,
Жараладың жанымды неге?
Көздөрүңдө күйдүргөн жалын
Аябас алоо, от сүйүү беле.
сүйүү беле, сүйүү.

Тагдыр башка таарынба ага,
Өзгөчөсүң, жолуктун мага.
Жаркылдаган жаздагы күнүм,
Жүрөктөн тилейм жакшылык сага.
тилейм бакыт сага.

8.01.2016-ж. Ош

Бакытымды кармайм колдон.

обону Бакыт Назаровдуку

Асманым менин, деңизим терең,
Арнайм баарын, өзүңө гана.
Сактайлы жаным, сүйүүнүн демин,
Кубат берет сага, мага.

Асманым айдың, көгүлтүр жарык,
Карегиме толуп турса.
Үмүттүн оту турганда жанып,
Кучак жайып келем сага.

Деңиздей көкмөк, тереңи түпсүз,
Махабаттай чексиз болгон.
Кымбатым сен, жыргалым сенсиң,
Бакытымды кармайм колдон.

8.01.2016-ж. Ош

Күндөр күйүп күл болду

Өмүр,--

жашоо, турмуш деп,
Күндөр күйүп күл болду.
Калбай дөңгөч, отун жок,
Кайда калды,
ким колдуу!?

Күздүн күнү акырын,
Суук шамалга айланат...
Ак боз күлүк чаалыккан,
Ал суулугун чайнанат.

Аргымакты желдирип,
Терин алат саяпкер.
Арпа салып торбого,
Жем-чөп берет саяпкер.

Күлүк чапкан чабандес,
Өзүн таптайт жарышка.
Кое берет тизгинин
Ат ооздугун салат да...

Алыс жолдор таштактуу,
Ай туяктар эзилген.
Жаштык эсте мунарык --
Тээ алыстан көрүнгөн.

Тулпар минип мен далай,
Түшкөн элем жарышка.
Мөрөй алып, жеткирбей
Көп жарагам намыска.

Кайраган уу тилдерин,
күйүп,
сөзгө тең эмес...
ичкен суусу түгөнүп,
алардан жок бир элес.

Күздүн күнү шамалга
Айланса да чыкыроон,
Гүл өмүрдүн кызматын
Күндө бирден бүтүрөм.

11.01.2016-ж. Ош

**Эне жердин –
эл - шурудай мончогу**

Тунгуюктун үзүп салып пардасын,
Баары эр жүрөк,
эч нерседен тайманбай.

Топураган калың элдин деми күч,
Тоо томкоруп жиберишет ар кандай.

Эл дегениң, бүт жер-суунун ээси да,
Токой. чөбүң, ташың үчүн берет жан!
Баш аламан каптап келет сел болуп,
Чөөгө айланып,

жете салтын унутсаң

Калк дегениң кармап турат мекенди,
Каармандыгы – көтөрүмдүү, кечирмей...
Курун чыдап улам байлап бекемдеп
Эмгектенет: барга, жокко элирбей.

Калк сабыры – алп тоолордой, деңиздей,
Түптүү элдин намысына тийбесе...
Калк көтөрөт түпкүрдөн таап көөхарды,
Кесир болот элдин баркын билбесе.

Түркөй жүрсө, түшүнбөйт деп калайык,
Тузун ичкен туз баштыкты булгаса...
Улуу элдин назарынан калат тек,
Ооз көптүргөн убадага турбаса.

Эне жердин – эл - шурудай мончогу,
корккө бөлөп, жарык кылган дүйнөнү.
Бакыт сайрайт – элдин күчтүү деминен,
Мээрим – сүйүү ырын ырдайт гүлдөрү.

Ошон үчүн калкты баатыр эл дешет,
Каарына алса каптап кетчүү сел дешет.

12.01.2016-ж.

Кылычтай курч аскиялар айтылат

1.

Күлкү үйдүн көтөргөндөй түндүгүн,
Жарык болуп терезе-эшик ачылат.
Дасторкондо билин кимдин кимдигин,
Кылычтай курч

аскиялар айтылат.

Жолугушкан тирүүлүктө чоң дөөлөт,
Тилектештер тирелишсе ийиндер.
Ак жүз төккөн мээрим ысык булоодой
Нур жайнаган көздөр - оттуу сүйүнгөн.

Көкүрөктө күлкү баккан акындар,
Каткырыктын толкунуна тазарган.
Кыялдарын көккө учурган асылдар,
Түркүн дөөлөт алган-
турмуш-базардан.

Сөздөрү да, тилеги да дени сак,
Жашоо ырын, оомат ырын ырдаган.
Кең дүйнөнүн чанын бүтүн кагышат,
бир ирмемдик аскияга турбаган.

Булоологон күлкү көктө жаңырды.
Тарайт эми от кучактап бир-бирден.
Кыйбай көздөр,

колдор кармап тагдырды,

Коштошуу бар, дөөлөтүңө сүйүнгөн...

Тарап кетмей от кучактап бир-бирден,
Баш коштурган ак дасторкон зор дөөлөт.
Сага чексиз чоң алыштар, ырахмат!

14.01.2016-ж.

2.

Дөөлөт күттүм, сөөлөт күттүм өмүрдө,
Дос, душман да болду тизгин талашкан...
Арабызга салып жүрдү бүлүктү,
Кирип калып ара жолдо адашкан...

Баш көтөртпөй камчыласа иш деген,
Адатым жок, башкаларды тескебейм.
Баш кашууга чолом тийбей келемин.
Канча жумуш катар туруп бүтпөгөн.

Теңир берген чоң шыбага дөөлөтүм,
канча ырлар тирилик деп жазылбай,
Кайчылаш жол тосту, жолдо жөөлөшүү.
Түн уйкуман кечем ыр деп азыр да.

Болуп турат ара жолдо бүлүкчү,
Ал алардын башта шору арылбас.
Калыс сөздү айтчууга бер жүрөктү,
Бийман, ынсап ыр дөөлөткө тагдырлаш.

Калыс сөздү айтчууга бер жүрөктү.

14.01.2016-ж.

3.

Байлык да эмгек – шыбага,
Өзүңө насип буйруган.
Миллион тапса жукпаса,
Ондолбос ниети- куюнан.

Бут баары ниетке жараша,
Бирөөгө кылдай кири жок,
Бапырап маңдай жарыла
Баскан бар дайым көңүл ток.

Эрегиш кылган башкага,
Ан үчүн тирлик кылгансып.
Көз артат тапкан малына,
Кошулуп дүйнө жыйгансып.

Ар кимдин бакты колунда,
Аракет, нээти белгилүү
Ырыскы чачкан Кудай да,
Бекерден бербейт көргүлүк...

Келтирип шүгүр бир адам,
Аз дебей, бер дейт береке.
Ач көздүн пулун суу кылып,
Жараткан кылат келеке...

Тийбесин суктун залалы.
Буйрусун насип - шыбага,
Бешене тердеп тапканың.
Дөөлөттүү жаша, садага!

14.01.2016 – ж. Ош ш.

2.

Келдик эңсеп көрүү үчүн,
Ак-Бууранын башатына.
Сурап танбай тамчы сүтүн
Жалгыз сүтак сайрайт анда.

Таштан-ташка, аскаларга,
Учуп-конуп кайра-кайра
Боздойт неге “сүт ак, сүт ак”
Күр-шар агат паста дайра.

Бото издеген буура ташың,
Кай кылымда катты экен?
Эне ыйы, эне арманы,
Бул өрөөнгө батты бекен!!?

Буура боздоп ташка айланса,
Ботосунан ажыраган.
Бармактай куш аны бизге
Боздоп айтып жатты бекен.

Жүрөк толкуйт - кооз табият
Жүрөк үшүйт – эне ыйынан,
Бу жетим куш көп жалынат
тамчы сүткө көктөн улам.

Жүрөк ыйлап бул тагдырга,
Жүрөк сезип аяп турам.
Оо, Ак-Буурам!

15.01.2016- ж. Ош

3.

Аскар тоону үчкө жарып,
Аккан суунун үнү бийик.
Ал үч аска бутун малып,
Башы асманды турат чийип.

Кээ түндөрү жылдыз санайт,
Кээде аппак булут кийип.
Ак калпагы күн чагылтат,
Жылытат күн жандай сүйүп.

Эчен кылым Данги дешти,
Даңгазалуу тоонун атын.
Кубарым да, жото, жетем
Мекен кылган суунун башын.

Суу атасы Сулайман пир,
Далай келген суусаганда.
Ош өрөөндүн эли ичиптир,
Сугарып дан, өрүк, алма.

Ээ-жаа бербей кирген дайра,
жерди каптап, элди агызган.
“От менен суу тилсиз жоо”- дейт,
шакылдаган куу сагызган.

Ат-көлүкчөн кечип өтпөй,
Каттоо токтоп, кайран кыргыз,-
Агып кетсе эч ким жетпей
Тунжураган өйүз-бүйүз.

Ак-Буура суу – кирген буура,
Алп дарыя болгон тура,
Бул Ак-Буура.

15.01.2016- ж. Ош

4.

Кечүү издеп – Кылым учкан.
Кечүү издеп – кыргыз кутман,
кара жанын өткөн тиштеп
«Суу тилсиз жоо»,
эрлер өткөн.

Ооздукталбай таш оодарып,
Күркүрөгөн күн-гүн тынбай.
Бир тамчы суу көздөн өтүп.
Кербен өргүп эчен курдай...

Жанга аралжы суусун болгон,
оозун нымдап акыркы арга...
Эчен курдай гүлдөп өрөөн,
Өжөр дайра, тирүү дайра--

Төөлөр агып, пилдер агып,
Токтобогон, аянбаган -
Өжөр дайра, жаалдуу дайра--
Кандуу кылыч жалаңдаган.

Бош келгенди бойбойлотуп.
Жеткирбеген тилегине,
Жалын бүрккөн ажыдаардай,
Колун салган жүрөгүнө
Кыргызымдын.

Бул Ак-Буура!

15.01.2016-ж.

5.

Өтмөк издеп, Боз инген да.
Ак-Буура экөө бото ээрчитип,
Чыгыш жээкке өтүү үчүн.
Даңги жактан жээкке түшөт.

Ары жүрүп, жүрүп бери,
Кечмек таппай турган кезде
Эрке ботой суу ичкенче --
Көмөлөтүп алып кетет.

Инген боздоп чуркайт жээкте,
Буура өжөр сууну кечет.
А ботою аккан сайын
Буура тартат тиштеп жээкке.

Албууттанган өжөр сууга,
Жаш ботойдун жетпей алы,
ала салат, агат.

Буура –
жан далбастайт баласына...

Куткара албай. богосу өлүп,
Инген ыйлайт, жаңырат көк.
Ак Бууурасы көбүк бүркүп –
сууну ан сайын күргүштөтөт.

Ботосунан ажыраган
Боз ингендин, Ак-Бууранын
Боздогонун карап туруп
Боору ооруган таш асканын.

Көк диркиреп төгөт жашын,
таш болсо да тоо силкинет...
Үч ботодой боздогон үн
чарт жарыптыр үч тилкеге.

Ошол күндөн, ушул күнгө,
Буура - сууга бүркөт көбүк.
Буркулдаган жаалы келип
Көз жашын да турат төгүп.

А Боз инген күйүтүнөн
Жүрөгү өлүп ташка айланган.
Үч асканын кулагында
Жаңырыктап турат арман.

Дангиден Ош. Оштон Данги
Тыным албай кирген Буура
Жаш ботоюн тынбай издеп,
Ошол бойдон калган сууда
Ал Ак-Буура.

18.01.2016-ж. Ош ш.

6.

Ал Ак-Буура – күрпүлдөгөн,
Ал Ак-Буура – шарпылдаган.
Өмүр берчүү бул ыйык суу
Андан ичкен Манас бабам.

Айыл коңуп аны жээктей,
Хан Бакайы, Чыйырды эне.
Ыйык тоодон кубат алып,
Сапарына кетишти эле...

Эр Манастын зыяратын
Кабыл этип Сулайман тоо.
Жерге сиңген ыйык суудан
бүг тирүүлүк уланган го.

Тойгузгандан тоо-талааны
Май топурак берди ырыскы.
Эмгекчил эл бермет терин
тирилик деп агызышты ...

жашоо улап, тынч күндөрдө,
Теңирине табыныптыр.
Калк тынчтыгы баасыз дөөлөт.
Ата Журту турса куттуу.

Кылымдардын кыйырында
бир эсирген эссизден эл -
тамчы сууга зарыгыптыр.
Ошту басып алмак болгон.
Кас душмандан чабылыптыр...